

A-I IUBI PE ARTIȘTI

TARTUFFE de Molière. Traducerea: A. Toma ● TEATRUL „TOMA CARAGIU“ DIN PLOIEȘTI ● Data reprezentației: 1 noiembrie 1997 ● Regia: Ion Mircioagă ● Decorul: Daniel Răduță ● Costumele: Anca Răduță ● Ilustrația muzicală: Lucian Sabados, Vasile Mihăilă ● Momente coregrafice: Marcela Timiraș ● Distribuția: Lucia Ștefănescu (Madame Pernelle), Marian Despina (Orgon), Raluca Zamfirescu (Elmire), Mihai Răducu (Damis), Ana Baraitaru (Marianne), Dragoș Câmpan (Valère), Corneliu Revent (Cléante), Ionuț Antonie (Tartuffe), Oxana Moravec (Dorine), Daniel Chirea (M. Loyal), Dumitru Palade (Căpitanul), Mădălina Stoian (Flipotte), Ilie Gălea (Laurent) ș.a.

„A-l iubi pe Molière” - zice undeva Sainte-Beuve, citat și în caietul-program al spectacolului ploieștean - „înseamnă a fi vindecat pentru totdeauna, nu spun de josnicia și

infama ipocrizie, ci de fanatism, de intoleranță (...), de ceea ce te face să arunci anatema și să blestemi.” A-l iubi pe Molière, îmi ziceam eu în gând, spre sfârșitul reprezentației cu **Tartuffe**, înseamnă, poate, a-i iubi pe artiștii de oricând și de oriunde, în ciuda înduioșătoarelor slăbiciuni și a teribilelor durtăți. Și înseamnă, îmi mai ziceam ascultând osanalele pe care i le înalță dramaturgul Regelui-Soare, în chip de mulțumire pentru anularea (în 1669) a interdicției de a juca piesa (scrisă în 1664), a-i înțelege și a le ierta trădările și lașitățile, pentru că - asta le e soarta! - sunt mereu obligați să lupte cu Puterea, oricare ar fi ea și oricum s-ar chema, să o curteze, să o fleteze, să-i preamărească nimicnicia sau să-i adoarmă vigilența. Și dacă nu ne este întotdeauna ușor să-i înțelegem, ar fi bine să ne gândim că nici lor nu le e întotdeauna ușor să facă toate acestea. E vorba, desigur, despre artiștii adevărați.

Sursa acestor reflexii împăciuitoare se găsește nemijlocit în spectacolul realizat de Ion Mircioagă. Regizorul și-a privit cu egală compasiune toate personajele, încercând să găsească, în cazul fiecăruia, o motivație plauzibilă pentru fapte și comportamente nu tocmai demne de stimă, dar, în fond, atât de omenești. Astfel, odiosul Tartuffe devine, în bună măsură, o victimă a iubirii profunde și reale pe care i-o stârnește frumoasa Elmira. Nici femeii nu-i e, de altfel, străină o anumită atracție senzuală față de acest individ, abject, fără îndoială, dar înzestrat cu o forță de netăgăduit și cu un evident farmec

masculin (căci, în montarea ploieșteană, Tartuffe nu este un bătrân libidinos, ci un bărbat în plină putere). Orbirea tâmpă a lui Orgon față de josnicia „bietului om” pe care l-a oploșit în casă este, în mare parte, efectul educației primite de la o mamă autoritară și bigotă, Madame Pernelle, opacă, la rândul ei, la viciile oricărui ins ce poartă în mâini o cruce și, pe buze, numele Domnului. Un bogat tablou de moravuri grele (cum spune „Academia Cațavencu”) prinde viață pe scenă, mici studii de caracter fiindu-le rezervate până și personajelor (îndeobște, trecute cu vederea) celor doi tineri îndrăgostiți, Marianne și Valère, care-și consumă amorul între elanuri înfocate și hachițe țâfnoase. E un tablou în clar-obscur, atent compus cinetic și plastic (deși decorul și costumele, meritorii în sine, se cam ceartă stilistic între ele), al cărui dezno-dământ fericit este relativizat, contrapunctic, de chipul trist al servitoarei Flipotte, uitată într-un colț de veselie generală - imagine a unei umanități veșnic ultragiată.

Din nefericire, demersul regizoral a fost întrucâtva încețoșat de susținerea actoricească - ezitantă - a partiturilor. Observația e valabilă, în orice caz, pentru prima parte a reprezentației, când vorbele majorității interpreților (și în special ale lui Ionuț Antonie, deținătorul rolului titular) au fost, practic, ininteligibile, iar atunci când puteau fi înțelese, dezvăluiau o frazare defectuoasă a versurilor (căci traducerea jucată respectă metrul original). Au făcut parțial excepție Oxana Moravec, Marian Despina, Raluca Zamfirescu și Corneliu Revent, personajele lor căpătând, de aceea, ponderea cuvenită. În partea a doua, situația s-a ameliorat simțitor, lucru ce mi-a permis să constat că, în esență, actorii și-au împlinit satisfăcător misiunea. Dar înțelegerea despre care vorbeam la început nu la așa ceva se referă...

ALICE GEORGESCU

Oxana Moravec în *Tartuffe de Molière la Ploiești* (regia: Ion Mircioagă)